

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 554/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou F. P., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. B. F., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Lučenec a jeho uzneseniami sp. zn. 8 Er 555/2008 z 27. februára 2012, sp. zn. 9 Er 673/2008 zo 4. januára 2012, sp. zn. 14 Er 703/2007 z 22. februára 2012, sp. zn. 14 Er 888/2010 z 24. mája 2012, sp. zn. 12 Er 439/2009 z 20. marca 2012, sp. zn. 21 Er 478/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 12 Er 937/2008 z 29. marca 2012, sp. zn. 14 Er 306/2008 z 24. februára 2012, sp. zn. 8 Er 1213/2009 zo 16. marca 2012, sp. zn. 21 Er 480/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 14 Er 475/2007 z 22. februára 2012, sp. zn. 21 Er 804/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 6 Er 968/2008 zo 14. februára 2012, sp. zn. 6 Er 916/2008 z 10. februára 2012 a sp. zn. 6 Er 1047/2008 zo 14. februára 2012 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho uzneseniami sp. zn. 43 CoE 208/2012 z 19. septembra 2012, sp. zn. 2 CoE 350/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 432/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 17 CoE 206/2012 z 26. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 322/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 332/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 316/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 296/2012

z 31. októbra 2012, sp. zn. 16 CoE 197/2012 z 31. júla 2012, sp. zn. 2 CoE 326/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 41 CoE 252/2012 z 30. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 299/2012 z 26. septembra 2012, sp. zn. 1 CoE 372/2012 z 30. októbra 2012, sp. zn. 1 CoE 366/2012 z 30. októbra 2012 a sp. zn. 14 CoE 308/2012 z 8. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 9833/2013 až sp. zn. Rvp 9847/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 9833/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

2. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 23. januára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 8 Er 555/2008 z 27. februára 2012, sp. zn. 9 Er 673/2008 zo 4. januára 2012, sp. zn. 14 Er 703/2007 z 22. februára 2012, sp. zn. 14 Er 888/2010 z 24. mája 2012, sp. zn. 12 Er 439/2009 z 20. marca 2012, sp. zn. 21 Er 478/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 12 Er 937/2008 z 29. marca 2012, sp. zn. 14 Er 306/2008 z 24. februára 2012, sp. zn. 8 Er 1213/2009 zo 16. marca 2012, sp. zn. 21 Er 480/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 14 Er 475/2007 z 22. februára 2012, sp. zn. 21 Er 804/2007 zo 17. februára 2012, sp. zn. 6 Er 968/2008 zo 14. februára 2012, sp. zn. 6 Er 916/2008 z 10. februára 2012 a sp. zn. 6 Er 1047/2008 zo 14. februára 2012

a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 43 CoE 208/2012 z 19. septembra 2012, sp. zn. 2 CoE 350/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 432/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 17 CoE 206/2012 z 26. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 322/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 332/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 316/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 296/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 16 CoE 197/2012 z 31. júla 2012, sp. zn. 2 CoE 326/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 41 CoE 252/2012 z 30. októbra 2012, sp. zn. 2 CoE 299/2012 z 26. septembra 2012, sp. zn. 1 CoE 372/2012 z 30. októbra 2012, sp. zn. 1 CoE 366/2012 z 30. októbra 2012 a sp. zn. 14 CoE 308/2012 z 8. októbra 2012.

3. Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, na zabezpečenie ktorých bola účastníkmi zmluvného vzťahu uzatvorená rozhodcovská doložka, resp. rozhodcovská zmluva. Súdny exekútor na základe poverení udelených okresným súdom začal nútený výkon rozhodnutia, t. j. exekúcie, pričom exekučným titulom bolo rozhodnutie rozhodcovského súdu. V priebehu exekučných konaní okresný súd napadnutými rozhodnutiami exekúcie vyhlásil za neprípustné a zastavil ich. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky svojimi napadnutými rozhodnutiami potvrdil okresným súdom vydané prvostupňové rozhodnutia a návrhy sťažovateľky na prerušenie konaní zamietol.

4. Sťažovateľka vyjadruje nesúhlas s napadnutým postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktorým vytkla ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú právnu vec, keď okresný súd „... rozhodol nad rámec zverenej právomoci; svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom...“. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd a krajský súd „nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonali náležité dokazovanie..., svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia a s použitím chybných aplikácií a interpretácií...“. Sťažovateľka tiež uviedla, že „všeobecné súdy porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) ale aj právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) tým, že nerešpektovali jeho právo na to, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom

rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do EÚ je aj výklad práva EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v konaní o prejudiciálnej otázke... Tvrdíme, že súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil, prečo považuje rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere.“.

5. Sťažovateľka svoju sťažnosť okrem iného odôvodnila aj tým, že „Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti... či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch vykonateľné tak po stránke formálnej... ako aj materiálnej... V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť... rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom.“.

6. V závere svojej argumentácie zdôraznila, že „Exekúcia bola začatá zákonným spôsobom, na základe vykonateľného a platného exekučného titulu, ktorý naďalej existuje a zotráva platným, právoplatným a vykonateľným. Súd po vykonaní prieskumu exekučného titulu vydal súdnemu exekútorovi poverenie na výkon exekúcie. Od vydania exekučného titulu, ani od vydania poverenia na výkon exekúcie nenastali žiadne nové právne ani skutkové okolnosti, ktoré by mali viesť k zmene postoja súdu.“. Podľa sťažovateľky navyše „odvolací súd konal v rozpore s ust. § 214 ods. 1 OSP, čím porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. Dohovoru, keď nenariadil pojednávanie aj keď k tomu bol podľa zákona povinný a odvolanie prejednal bez osobnej účasti sťažovateľa“.

7. V doplneniach sťažností doručených ústavnému súdu 25. júla 2013 sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a uzneseniami krajského súdu, pričom poukázala najmä na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci

Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodit' dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

8. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a porušenie čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami okresného súdu a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a práva podľa čl. 47 charty postupom a uzneseniami krajského súdu, zrušil napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu a veci vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie, úhradu trov konania, a zároveň sa domáha, aby ústavný súd vydal aj dočasné opatrenie, ktorým by odložil vykonateľnosť napádaných uznesení krajského súdu.

II.

8. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia

alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

9. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 9833/2013 až sp. zn. Rvp 9847/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

III.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

18. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

20. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

21. Podstatou sťažností je tvrdenie sťažovateľky, že napadnutým postupom a uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktorými súd rozhodol o neprípustnosti exekúcií a o ich zastavení, boli porušené jej označené práva. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd a krajský súd vydali svoje rozhodnutia na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácií a interpretácie práva a zároveň nedostatočne zistili skutkový stav bez aplikácie relevantnej právnej normy a bez vykonania dokazovania a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnili. Napadnutými rozhodnutiami malo dôjsť k ohrozeniu existujúcich pohľadávok sťažovateľky a v konaní mala mať sťažovateľka výrazne nevýhodné postavenie a zaobchádzalo sa s ňou odlišne.

A. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a uzneseniami okresného súdu

22. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy,

prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 443/2011).

23. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, II. ÚS 443/2011).

24. Pokiaľ ide o napadnutý postup a uznesenia okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto sťažnosti v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

B. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 47 charty napadnutým postupom a uzneseniami krajského súdu

25. Ústavný súd po preskúmaní sťažností zistil, že argumenty sťažovateľky sú totožné s jej argumentmi, ktoré použila v stovkách sťažností, ktoré už riešil ústavný súd tak, že ich odmietol vo vzťahu ku krajským súdom ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné rozhodnutia krajského súdu v skutkovo a právne obdobných veciach, v ktorých súd posudzoval relevantnosť exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice), ktorými malo dôjsť k porušeniu jej označených práv.

Keďže ústavný súd predtým už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky, nepovažoval

za potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia, ako to je v prípade týchto sťažností sťažovateľky, pretože sú sťažovateľke dobre známe.

26. V tomto smere sa pri predbežnom prerokovaní týchto sťažností ústavný súd plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. sp. zn. III. ÚS 242/2011 z 31. mája 2011, sp. zn. II. ÚS 473//2011 z 20. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 379/2011 zo 7. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS 382/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 416/2012 z 12. septembra 2012, sp. zn. I. ÚS 409/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 410/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. II. ÚS 79/2013 zo 7. februára 2013, sp. zn. II. ÚS 117/2013 z 13. februára 2013, sp. zn. I. ÚS 110/2013 z 20. februára 2013, ako aj v ďalších rozhodnutiach týkajúcich sa obdobných sťažností sťažovateľky, ktoré skončili odmietnutím rovnakých a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pri akceptovaní právnych záverov rozhodnutí všeobecných súdov o zastavení exekúcií v stovkách prípadov, pretože rozhodcovské rozsudky alebo notárske zápisnice z rôznych dôvodov neboli spôsobilými exekučnými titulmi na vedenie exekúcií.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal ostatnými argumentmi sťažovateľky uvedenými v predmetných sťažnostiach.

27. K sťažovateľkou namietanému postupu krajského súdu v súvislosti s nepredložením prejudiciálnej otázky ústavný súd poukazuje na to, že tak ako uviedol napr. vo veci sťažovateľky I. ÚS 110/2013, účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdny dvorom pri výklade práva EÚ. Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o ES je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdny dvor. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ (napríklad rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

28. Ústavný súd už vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010, I. ÚS 363/2013).

29. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

a) ak by odpoveď na prejudiciálnu otázku nemala žiadny význam pre vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „*acte éclairé*“),

c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „*acte clair*“). (I. ÚS 110/2013, podobne II. ÚS 79/2013)

30. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie

Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008). (I. ÚS 363/2013)

31. Krajský súd napríklad v napadnutom uznesení sp. zn. 43 CoE 208/2012 z 19. septembra 2012 uviedol: „Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej ZFEU) Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Súdny dvor v rozsudku zo dňa 6. októbra 1982 vo veci CILFIT, C-283/81 v bodoch 9 a 10 odôvodnenia uviedol, že článok 177 ZEUS (teraz článok 267 ZFEU) nepredstavuje ďalší opravný prostriedok pre účastníkov konania pred vnútroštátnym súdom. Nepostačuje teda tvrdenie niektorého z účastníkov konania, že zo sporu vyplýva otázka výkladu práva Spoločenstva na to, aby bol dotknutý súd povinný usúdiť, že ide o otázku položenú v zmysle článku 177. Naproti tomu prináleží vnútroštátnemu súdu obrátiť sa na Súdny dvor prípadne i bez návrhu.

V druhom rade zo vzťahu medzi druhým a tretím odsekom článku 177 vyplýva, že súdy, na ktoré sa vzťahuje tretí odsek, majú rovnakú právomoc posúdenia ako všetky ostatné vnútroštátne súdy vo veci zistenia, či rozhodnutie o otázke práva Spoločenstva je potrebné na vydanie ich rozhodnutia. Tieto súdy teda nie sú povinné postúpiť im položenú otázku výkladu práva Spoločenstva, ak otázka nie je relevantná, to znamená v prípadoch, keď odpoveď na túto otázku, nech by bola akákoľvek, nemôže mať nijaký vplyv na vyriešenie sporu.

Súdny dvor môže v rámci výkonu právomoci výkladu práva Únie, ktorá mu je zverená v článku 267 ZFEU vykladať všeobecné kritériá používané normotvorcom Únie na účely definovania pojmu nekalá podmienka. V rámci konania podľa článku 267 ZFEU

Súdny dvor nie je oprávnený uplatniť právne predpisy Únie na konkrétny prípad, ale môže sa iba vyjadriť k výkladu Zmluvy a aktov prijatých inštitúciami Únie (uznesenie Súdneho dvora zo dňa 16. novembra 2010, C-76/10, bod 60 a 79).

Podľa § 36 ods. 5 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekučné konanie nemožno prerušiť, nemožno odpustiť zmeškanie lehôt a po skončení exekučného konania nemožno podať návrh na obnovu exekučného konania.

Z ustanovenia § 36 ods. 5 Exekučného poriadku vyplýva, že exekučné konanie nie je možné prerušiť z dôvodov, ktoré sú uvedené v tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, napr. § 107, § 109 ako aj § 110. Dôvodom je tá skutočnosť, že účel, ktorý sa v základnom konaní sleduje prerušením konania je možné v exekučnom konaní dosiahnuť odkladom exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku. Výnimkou je len situácia, ak osobitný zákon priamo upravuje prerušenie exekučného konania. Takýmto osobitným zákonom je zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (§ 14), zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (§ 114 ods. 1 písm. b)), ako aj zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (§ 68d).

Odvolací súd v súvislosti s ďalším návrhom oprávneného na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. e) O.s.p. dodáva, že ak sa účastník domáha prerušenia konania podľa uvedeného ustanovenia s tým, že súdu zároveň navrhuje otázky, ktoré majú byť Súdnemu dvoru Európskej únie ako predbežné otázky predložené, je odvolací súd, t. j. Súd. proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie, ak považuje vyriešenie takejto otázky za nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia a ak je vyriešenie uvedenej otázky spôsobilé podstatným spôsobom ovplyvniť jeho rozhodnutie. Súd v danom prípade postupuje ex officio, a teda nie je potrebný ani návrh zo strany účastníka. Odvolací súd považoval v danom prípade oprávneným navrhované predbežné otázky za zjavne neopodstatnené a irelevantné vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, pričom ich prejudiciálne zodpovedanie nemá reálny dosah na prebiehajúci spor. keďže v predmetnom konaní súd neaplikuje priamo ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa upravené Smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a teda ani právnu úpravu obsiahnutú v písm. q) ods. 1 Prílohy tejto smernice, výklad ktorého oprávnený žiada

v prvej otázke, ale priamo ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa upravené vo vnútroštátnom právnom poriadku, predovšetkým v ustanovení § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. Aj v prípade, ak by odvolací súd považoval oprávneným položené otázky za relevantné pre toto konanie, judikatúra Súdneho dvora EU upravuje výnimky z povinností súdu predložiť predbežnú otázku týkajúcu sa výkladu práva Európskej únie, ak je súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, a to najmä vtedy, ak k danej otázke existuje ustálená judikatúra Súdneho dvora EU a ak výklad a správna aplikácia práva Európskej únie sú súdu úplne jasné (tzv. acte clair, (fr.))

Preskúmaním veci odvolací súd /istil, že v predmetnom konaní nenastal žiadny z dôvodov uvedených v § 109 ods. 1 písm. b) a c) O.s.p. pre prerušenie konania podľa osobitného zákona, preto odvolací súd oba návrhy oprávneného na prerušenie konania zamietol.“

Podobne sa s argumentáciou sťažovateľky vysporiadal krajský súd aj v ostatných napadnutých uzneseniach, z ktorých je zrejmé, že sťažovateľka v konaní návrh na prerušenie exekučného konania podala.

32. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnení rozhodnutí krajského súdu vo vzťahu k požiadavke sťažovateľky na začatie konania o prejudiciálnej otázke ústavný súd uvádza, že z namietaných uznesení krajského súdu vyplýva, že podanými návrhmi na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP sa krajský súd zaoberal, pričom v odôvodneniach týchto svojich rozhodnutí vychádzal z dostatočne podrobne vyloženej judikatúry Súdneho dvora, a uskutočneným právnym výkladom dostala sťažovateľka jednoznačnú a z pohľadu ústavného súdu aj ústavne konformnú odpoveď.

33. V uznesení krajského súdu sp. zn. 16 CoE 197/2012 z 31. júla 2012 (Rvp 9841/2013) sa krajský súd námietkou prerušenia konania z dôvodu polozenia prejudiciálnej otázky nevysporiadal a zamietnutie návrhu na prerušenie konania netvorí súčasť výroku uznesenia krajského súdu, avšak je nutné poznamenať, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom žiadnym spôsobom nepreukázala, že takýto návrh

na prerušenie konania príslušnému súdu v konaní pod sp. zn. 16 CoE 197/2012 podala a písomné podanie v tomto zmysle ústavnému súdu ani nepredložila.

34. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010, I. ÚS 363/2013).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd nezistil, že by namietaným postupom krajského súdu, v rámci ktorého neprerušil konanie a nepredložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa §109 ods. 1 písm. c) v spojení s čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

35. K námietke sťažovateľky spočívajúcej v rozhodovacej činnosti tak okresného súdu, ako aj krajského súdu v rozpore s § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústavný súd už uviedol (napr. uznesenie sp. zn. II. ÚS 338/2013), že novelizácia Exekučného poriadku zavedená zákonom č. 230/2012 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novelizácia Exekučného poriadku“), zaviedla povinnosť prvostupňového súdu rozhodujúceho o vyhlásení exekúcie za neprípustnú pre iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, nariadiť vo veci pojednávanie. Táto povinnosť sa v zmysle obsahu dôvodovej správy k novelizácii Exekučného poriadku má vzťahovať na konanie prvostupňového, nie druhostupňového súdu (napadnuté rozhodnutia okresného súdu boli vydané pred účinnosťou novelizácie Exekučného poriadku).

Povinnosť krajského súdu ako súdu odvolacieho v odvolacom konaní nariadiť pojednávanie za stanovených podmienok vyplýva z § 214 ods. 1 OSP. Z ustanovenia § 214 ods. 2 OSP vyplýva fakultatívna, a nie obligatórna povinnosť odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Vzhľadom na túto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu aj za podmienky účinnosti novelizácie Exekučného poriadku účinnej od 9. augusta 2012 bolo v kontexte citovanej právnej úpravy na samotnom rozhodnutí krajského súdu ako súdu odvolacieho za predpokladu potvrdenia prvostupňového rozhodnutia z vecnej stránky ako rozhodnutia správneho, či nariadi, alebo nenariadi pojednávanie na prerokovanie odvolania. V prípade jeho nenariadenia sa tak podľa názoru ústavného súdu krajský súd nedopustil porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Sťažovateľka v doplnení sťažností namietala aj porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty a z neho vyplývajúcej zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred rozhodnutím o posúdení zmluvnej podmienky (rozhodcovskej doložky) ako nekalej nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013. Ústavný súd v tejto súvislosti predovšetkým pripomína, že sťažovateľka mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zastavenia exekučného konania a neprípustnosti exekúcie z už uvádzaných dôvodov v uznesení okresného súdu, proti ktorému aj podala odvolanie, v ktorom sa k týmto dôvodom vyjadrila. Obdobne aj povinný z exekúcie, ktorý mal v zmluvnom vzťahu so sťažovateľkou postavenie spotrebiteľa, mal po doručení uznesenia prvostupňového súdu možnosť vyjadriť sa (prípadne podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu) v tom smere, že si nepraje, aby bolo v jeho prípade vylúčené uplatnenie nekalej zmluvnej podmienky. Sťažovateľkou uplatnenými argumentmi sa krajský súd v napadnutých uzneseniach náležite zaoberal a vyložil svoje závery, pre ktoré vzhliadol uznesenia okresného súdu ako vecne správne.

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesení krajského súdu bolo podstatné, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v exekučnom konaní ako celku

(v posudzovanom prípade v konaní na oboch stupňoch), čo v predmetnej veci, tak ako už bolo uvedené, dodržané bolo.

Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a jeho uzneseniami bol v daných veciach princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý je obsahom práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty, dodržaný, čím k porušeniu označených práv dôjsť nemohlo.

37. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 47 charty neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie, a preto sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

38. Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2013